

ISSN: 1306-3111/1308-7312
NWSA-Medical Sciences
NWSA ID: 2013.8.3.1B0037

Status : Original Study
Received: February 2013
Accepted: July 2013

E-Journal of New World Sciences Academy

**Hülya Mutlu, Çetin Köse, Orhan Meral,
Ender Şenol, Sinan Uygun, Aytaç Koçak**

Ege University, İzmir-Turkey

gulerhulya@yahoo.com; cetinkose@gmail.com; orhan2534@mynet.com;
eeesenol@yahoo.com; uygunsinan@hotmail.com; aytackocak@yahoo.com

<http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2013.8.3.1B0037>

**EGE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ ASİSTAN DOKTORLARININ E-REÇETEYE BAKIŞI:
ANKET ÇALIŞMASI**

ÖZET

Bu çalışmada Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi asistan doktorlarına yönelik bir anket düzenlenerek, e-reçete kullanımına bakış açılarının değerlendirilmesi, e-reçete kullanımının iş kolaylığı, zaman ve ilaç israfının engellemesi açısından beklentilere ne kadar cevap verdiği, yükümlülüklerinin farkındalığı ve güvenilirlik açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Katılımcıların %51'i e-reçete eğitimi aldığını, %86'sı e-reçete kullanmanın getirdiği yükümlülükleri bilmediğini belirtmiştir. 73 kişi e-reçete kullanımını güvenli bulmadığını, 85 (%85) kişi e-reçete kullanmanın zaman tasarrufu sağlamadığını, 72 kişi e-reçete kullanmanın ilaç israfını engellemediğini ve yine 72 kişi de e-reçete kullanımının hasta açısından olumlu sonuçları olacağını düşünmediğini bildirmiştir. E-reçete uygulamasının pratikteki kullanımının artmasından sonra, amacına ulaşp ulaşmayacağını zamanla anlaşılacağı ve bir takım eksiklikler mevcutsa da yeri geldikçe giderilebileceği umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: E-Reçete, Sosyal Güvenlik Kurumu, Anket, Medulla, Asistan Doktorlar.

OVERVIEW OF ASSISTANT DOCTORS OF EGE UNIVERSITY MEDICINE FACULTY TO E-PRESCRIBE: QUESTIONNAIRE SURVEY

ABSTRACT

In this study it was aimed to evaluate the viewpoints of the assistant doctors working in Ege University Medicine Faculty, evaluate how the e-prescriptions facilitate work, save time, prevent the extravagance of using drugs, and evaluate the awareness of the doctors about the concomitant responsibilities and the reliability of e-prescriptions. 51% of the volunteers stated that they had had an education about the e-prescription. %86 of the volunteers stated that they didn't know the concomitant responsibilities of the e-prescription. 73 volunteers stated that the e-prescription isn't reliable, 85 volunteers (85%) stated that the e-prescription didn't save any time, 72 volunteers stated that the e-prescriptions didn't prevent the extravagance of using drugs and again 72 volunteers stated that they thought no positive results would be obtained by using the e-prescription. The implementation of the e-prescription is hoped both to be understood whether it will be successful or not and to overcome the existing deficiencies.

Keywords: E-Prescription, Social Security Institution, Questionnaire, Medulla, Assistant Doctors.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Ülkemizde 01.07.2012 tarihinden itibaren e-reçete uygulamasına geçilmiştir [1, 2 ve 3]. T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'nın 23.05.2012 tarihli "E-reçete sık sorulan sorular" başlıklı duyurusunda ve 26.06.2012 tarihli güncellemesinde e-reçetenin tanımı: "Sağlık hizmet sunucularının sistemleri üzerinde, hekimler tarafından, kurumun duyurduğu ve tanımladığı şekilde sağlık ulak (Medikal Ulak=MEDULA) sistemine elektronik ortamda kaydedilerek, elektronik reçete numarası verilmiş olan reçeteler e-reçete (elektronik reçete) olarak tanımlanmaktadır" şeklinde yer almaktadır [1 ve 3].

E-reçete projesi uygulamasıyla T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü'nün, 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Türkiye'de sağlık hizmetinin geliştirilmesi ve memnuniyetin artırılması kapsamında elektronik hizmetlerin geliştirilmesi ve bu sayede hizmet kalitesini arttırmayı hedeflediği, bu kapsamda geliştirilen projelerden bir tanesi olan e-reçetenin, ülkemizde üretilen tüm reçetelerin elektronik olarak toplanabilmesine olanak tanıyan, toplanan veriler üzerinden yapılacak analizler ile politika belirlenmesine yardımcı olacak bir proje olduğu açıklanmaktadır [4].

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü'nün 28.09.2012 tarihli "e-reçete hakkında" başlıklı yazısında; Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından uygulanan şifre protokolünün ıslak imzaya eşdeğer hukuksal bir nitelik taşımamakta olduğu, reçetelerin ancak 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu ile düzenlenen e-imza prosedürü ile imzalanması halinde hukuksal nitelik taşıyacağı, bu sebeple reçetelerin elektronik ortamda yazıldıktan sonra yazıcıdan çıktı alınarak ıslak imza atıldıktan sonra vatandaşlarımıza verilmesi, e-imza prosedürü gerçekleştirildiği takdirde yine çıktı alınarak vatandaşa kağıt reçete verilmesinin uygulamanın sağlıklı yürütülmesi açısından önem arz ettiği duyurulmuştur [5].

T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'nın 07.01.2013 tarihli E-reçete hakkındaki duyurusunda; hekimler tarafından tüm reçetelerin %65'inin e-reçete olarak yazılmakta olduğu, 105200 hekimin SGK kurumsal hekim şifresini aldığı, e-reçete uygulamasının başladığı tarihten bugüne kadar 6 aylık dönem içerisinde sağlık hizmet sunucuları, eczaneler ve hekimlerin duyurularla, sık sorulan sorular dokümanlarıyla, özel ve resmi kurum ve kuruluşlara gönderilen yazılarla, sağlık hizmet sunucularının bilgi işlem ekranlarına ve hekimlerin mail adreslerine gönderilen uyarılarla bilgilendirildiği, 15.01.2013 tarihi itibarıyla e-reçete uygulamasının zorunlu olacağı ilan edilmiştir [2].

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu çalışmada en çok reçete düzenleyen grup olan EÜTF asistan doktorlarına bu konuda düzenlenen anketle; e-reçete kullanımına yönelik bakış açılarının değerlendirilmesi, e-reçete kullanımının iş kolaylığı, zaman tasarrufu, ilaç israfını engellemesi açısından beklentilere ne kadar cevap verdiği, getirdiği yükümlülüklerinin farkındalığı ve güvenilir bulunup bulunmadığı açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

3. MATERYAL VE METOD (MATERIALS AND METHODS)

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan izin alınarak EÜTF asistan doktorlarına yönelik 12 soruluk bir anket düzenlenmiştir. Anket; katılımcının yaşı, cinsiyeti, hangi bilimde uzmanlık eğitimi aldığı, bir günde ne kadar e-reçete yazdığı, e-reçeteyi asistanlıktan önce kullanıp kullanmadığı, e-reçete kullanmakla ilgili herhangi bir eğitim alıp almadığı ile ilgili sorular ve "e-reçete kullanımının getirdiği yükümlülükleri bildiğinizi düşünüyor musunuz?", "e-reçete kullandığınız için herhangi bir adli bir sorun yaşadınız mı?",

"e-reçete uygulamasını güvenilir buluyor musunuz?", "e-reçete kullanımının zaman tasarrufu sağladığını, ilaç israfını engellediğini, hasta açısından olumlu sonuçları olacağını düşünüyor musunuz?" sorularından oluşmaktadır. Gönüllü olarak çalışmaya katılmayı kabul eden çeşitli branşlardan 100 asistan hekim ile yüz yüze görüşülerek anket uygulanmış ve elde edilen veriler SPSS for windows programına aktarılarak frekans analizleri uygulanmıştır.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Çalışma kapsamına alınan 100 kişiden 83'ü (%83) Dahili Bilimlerde, 16'sı (%16) Cerrahi Bilimlerde ve 1'i (%1'i) Temel Bilimlerde asistan doktordur. Katılımcıların 60'ı (%60) kadın, 40'ı (%40) erkektir. Yaş ortalaması 28.6200±3.3598 olup minimum yaş 24, maksimum yaş 43'tür. Asistanlık süreci başlamadan önce e-reçete kullananların sayısı 37 (%37), kullanmayanların sayısı ise 63'tür (%63).

Katılımcıların 51'i (%51) e-reçete eğitimi aldığını, 49'u (%49) ise bu konuda herhangi bir eğitim almadığını bildirmiştir. 86 (%86) kişi e-reçete kullanmanın getirdiği yükümlülükleri bilmediğini, 100 kişiden sadece 2'si (%2) e-reçete ile ilgili adli bir sorun yaşadığını belirtmiştir. 73 (%73) kişi e-reçete kullanımını güvenli bulmadığını, 85 (%85) kişi e-reçete kullanmanın zaman tasarrufu sağlamadığını, 72 (%72) kişi de e-reçete kullanımının hasta açısından olumlu sonuçları olacağını düşünmediğini bildirmiştir. E-reçete kullanımının ilaç israfını engelleyip engellemediği ile ilgili soruya 1 (%1) kişi yanıt vermemiş olup 27 (%27) kişi ilaç israfını engellediğini, 72 (%72) kişi ise ilaç israfını engellemediğini belirtmiştir.

"Bir günde ortalama kaç reçete yazıyorsunuz?" sorusuna olguların 23'ü (%23) hiç reçete yazmadığı, 77'si (%77) bir günde 1 ile 50 arasında değişen sayıda reçete yazdığı cevabını vermiştir. Günde 1 ile 50 arasında reçete yazan bu 77 (%77) kişinin; 29'u (%37.7) e-reçete eğitimi almadığını, 48'i (%62.3) e-reçete eğitimi almış olduğunu, 65'i (%84.4) e-reçete kullanımının yükümlülüklerini bilmediğini, 58'i (%75.3) e-reçete kullanımını güvenilir bulmadığını, 69'u (%89.6) zaman tasarrufu sağlamadığını, 59'u (%76.6) ilaç israfını engellemediğini, 58'i (%75.3) bu durumun hasta açısından olumlu sonuçları olacağını düşünmediğini belirtmiştir.

E-reçete eğitimi aldığını belirten 51 (%51) kişiden ise 41'i (%80.4) e-reçete kullanımının getirdiği yükümlülükleri bilmediğini, 37'si (%72.5) e-reçete kullanımını güvenli bulmadığını, 44'ü (%86.3) zaman tasarrufu sağlamadığını, %66.7'si hasta açısından olumlu bulmadığını belirtmiştir. E-reçete eğitimi aldığını belirten 51 (%51) kişiden sadece 1'i ilaç israfını engelleyip engellemediği sorusunu cevaplamamış olup 14 (%27.5) kişi ilaç israfını engellediğini, 36 (%70.6) kişi ise engellemediğini belirtmiştir. E-reçete kullanımının yükümlülüklerini bildiğini belirten 14 kişiden 8'i (%57.1) e-reçete kullanımını güvenilir bulmamaktadır.

5. SONUÇ (CONCLUSION)

Bilişim teknolojilerini kullanmanın zorunluluğu, olumlu katkılarının yanı sıra, başta kullanıcılar ve muhatapları olmak üzere, paylaşımın tüm tarafları açısından, uyum süreci ve güvenlik sorunlarını da beraberinde hayatımıza taşımaktadır. Dijital dünyayı doğru kullanabilmek gereksinimi, bireysel ve kurumsal anlamda sağladığı manevra kabiliyeti, lojistik, istatistik, güncelleme, planlama ve belki de en önemlisi zaman açısından çağın gerektirdiği kazanımları karşılayabilmesi ve bu anlamda etkin bir şekilde var olabilmenin ön koşuludur. Günümüz dünyasında sağlık planlamalarının ve bu alanda atılacak tüm adımların, bilişim teknolojisine entegre olması sağlanmadan, bu alandaki gelişmeleri görmezden gelerek ve şekillenmesini bu dinamiklerden kendini soyutlayarak

yapılabilmesinin olanaksız olduğu aşıkardır. E-reçete kullanımı bu anlamda iyi sağlık hizmeti verebilmek temelinde atılması kaçınılmaz olan bir adımdır. Ancak gerek kullanıcılar, gerek muhatapları, gerekse planlayıcılar açısından, uygulamayla birebir karşı karşıya kalmak zorunda kalan tüm tarafların, entegrasyon sürecindeki pratik deneyimler bazında, kullanılabilirliğe uyum sağlama, zaman kazanımı elde edebilme, bilişim dünyasını kullanma tecrübesindeki yetersizlik, teknolojik alt yapı eksikliği, eksik bilgilendirme ve eğitim, yasal ve etik ilkelerin getirdiği yükümlülüklerin farkındalığı, bilgi ve pratik eksikliğinden var olan güven sorununun ortaya çıkardığı ön yargıların tümü kaçınılmaz olarak sürecin bir parçası olacaktır. Sağlık hizmeti kalitesini artırmayı hedefleyen projelerden biri olan e-reçete uygulamasının, pratikteki kullanımının artmasından sonra, avantaj ve dezavantajları değerlendirilerek, amacına ulaşip ulaşmayacağına zamanla anlaşılıp, kullanımı ile ilgili eksiklikler ve dezavantajlar mevcutsa bunların zaman içerisinde yeri geldikçe giderilebileceği umulmaktadır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Duyuru, E-reçete sık sorulan sorular, Ankara, 23.05.2012, <http://bys.trakya.edu.tr/data/file.php?id=95283497>, (Erişim Tarihi 28.06.2013.)
2. T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürlüğü Duyuru, E-reçete hakkında duyuru, Ankara, 07.01.2013, <http://www.loftyazilim.com/saglik-haberleri/e-recete-hakkinda-duyuru-07-01-2013>, (Erişim Tarihi 15.04.2013.)
3. T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Duyuru, E-reçete sık sorulan sorular (26.06.2012 tarihli güncelleme), Ankara, 27.06.2012, <http://www.alosgk.com/2012/06/e-recete-sik-sorulan-sorular-26-06-2012-tarihli-guncelleme-sgk-duyurusu/>, (Erişim Tarihi 15.04.2013.)
4. T.C Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, E-reçete Uygulaması Yazılım Geliştirici Kılavuzu, sürüm 1.3, 2012, <http://www.e-saglik.gov.tr/dosyalar/SB-SBSGM-E-recetev1.3.pdf>, (Erişim Tarihi: 28/06/2013.)
5. E-reçete hakkında duyuru (28.09.2013), <http://www.saglik.gov.tr/TR/dosya/1-77214/h/image0744.pdf>, (Erişim Tarihi 28.06.2013.)